

О. Остроушко, М. Попович, І. Хоменко, Я. Шрамко, О. Щербина // Філософська думка. – 2016. – № 3. – С. 6–33. – ISSN 0235-7941.

2. Світова філософія українською: чому без неї ніяк. *Chytomo*. URL: <https://chytomo.com/svitova-filosofii-ukrainskoii-chomu-bez-nei-niia/> (дата звернення: 25.08.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-651-8-56>

МІНІМАЛЬНО ДОСТАТНІЙ ЦИФРОВИЙ КОНТУР СТІЙКОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ

Потаскалова Вікторія Сергіївна

*кандидат медичних наук, доцент,
завідувачка кафедри,*

*Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Пінський Леонід Леонідович

*доктор медичних наук, професор кафедри,
заслужений діяч науки і техніки України,*

*Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Темірова Олена Анатоліївна

*кандидат біологічних наук,
доцент кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Актуальність. В умовах воєнного стану стійкість медичної та фармацевтичної освіти не може зводитися до перенесення занять у відеоконференції. Нестабільний зв'язок, відключення електроенергії та мобільність учасників змінюють критерій якості: освітній процес має не лише передавати інформацію, а й зберігати здатність формувати доказове професійне рішення. Технологічна доступність є необхідною, проте недостатньою умовою освітньої стійкості.

Компетентнісне викладання клінічної фармакології та клінічної фармації інтегрує доказову медицину, персоналізований вибір лікарського засобу, попередження помилок і оцінювання безпеки [1, с. 103–111]. DrugBank, LiverTox та спеціалізовані ресурси взаємодій розширюють

додипломну наукову освіту, але їх педагогічна цінність реалізується лише тоді, коли пошук завершується інтерпретацією клінічної ситуації [2, с. 49–55]. Звідси постає питання: який мінімальний набір елементів підтримує якість підготовки за обмежених і мінливих ресурсів?

Мета роботи – теоретично обґрунтувати мінімально достатній цифровий контур стійкої медичної та фармацевтичної освіти. **Методи.** Застосовано інформаційно-аналітичний метод, узагальнення авторських публікацій 2022–2025 років, структурно-функціональний аналіз і педагогічне моделювання. Одиницею аналізу визначено завершений цикл навчальної дії: проблема – пошук – перевірка – рішення – аргументація – зворотний зв'язок.

Результати та їх обговорення. Мінімально достатній цифровий контур – це найменша функціонально завершена система ресурсів і дій, у якій скорочення технічних можливостей не руйнує результат навчання. Мінімальність означає відмову від надлишкових платформ; достатність – збереження достовірності джерел, самостійної роботи здобувача, практичного застосування та контрольованого оцінювання.

Контур включає п'ять компонентів. Перший – верифіковане інформаційне ядро: обмежений перелік рецензованих баз, настанов і датованих офлайн-витягів. Другий – проблемно-сценарне завдання, у якому дані стають підставою для вибору. Послідовність E-Lactancia – LactMed формує логіку «первинна оцінка – аналіз – клінічний висновок» [5, с. 109–118], а оцінювання противірусної терапії – персоналізоване рішення [4, с. 99–108]. Третій – перехресна перевірка двох джерел різного типу; їх розбіжність спонукає оцінити актуальність і межі доказу. Четвертий – структурований запис рішення із проблемою, аргументами, ризиком і рекомендацією. П'ятий – критеріальний зворотний зв'язок щодо якості джерел, логіки зіставлення й обґрунтованості висновку. Поетапний супровід кваліфікаційних робіт підтверджує продуктивність цієї послідовності [3, с. 41–44].

Практичне впровадження потребує резервування трьох функцій: перевірене онлайн-джерело доповнюється офлайн-витягом; синхронне обговорення – асинхронним сценарієм; усний захист – структурованим письмовим еквівалентом. Тоді зміна каналу зв'язку не змінює очікуваний результат. Стійкою є не платформа, а педагогічна функція, відтворювана різними технічними засобами. Збільшення кількості сервісів без окремої незамінної функції, навпаки, підвищує когнітивне й організаційне навантаження.

Мінімальна достатність означає скорочення кількості інструментів, але не вимог до доказовості, безпеки й аргументації. Обмеженням моделі є її теоретичний характер; наступним етапом має стати апробація за єдиною рубрикою оцінювання.

Висновки. Стійкість медичної та фармацевтичної освіти визначається не кількістю цифрових платформ, а здатністю завершувати цикл від клінічного питання до перевіреного рішення. Мінімально достатній цифровий контур включає верифіковане інформаційне ядро, проблемно-сценарне завдання, перехресну перевірку доказів, структурований запис рішення та критеріальний зворотний зв'язок. Резервування змісту, діяльності й оцінювання дозволяє змінювати технічний канал без втрати результатів. Отже, стратегічним напрямом є не максимальна цифровізація, а функціонально обґрунтована, доказова й відтворювана архітектура освіти.

Література

1. Хайтович М. В., Пінський Л. Л., Темірова О. А. та ін. Викладання клінічної фармакології студентам-медикам на додипломному етапі в Європі: сучасні тенденції та перспективи. Медична наука України. 2022. Т. 18, № 3. С. 103–111.
2. Хайтович М. В., Пінський Л. Л., Темірова О. А. та ін. Використання фармакологічних баз даних для додипломної наукової освіти студентів медичних та фармацевтичних факультетів. Медицина та фармація: освітні дискурси. 2023. № 2. С. 49–55.
3. Пінський Л. Л., Афанасьєва І. О. Досвід організації заходів наукової освіти для студентів фармацевтичного факультету при підготовці кваліфікаційних робіт за напрямком «Клінічна фармація». Медицина та фармація: освітні дискурси. 2024. № 1. С. 41–44.
4. Пінський Л., Половинка В. Питання ефективності та безпечності прямих противірусних лікарських засобів під час лікування хронічного гепатиту В у додипломній освіті студентів медичних та фармацевтичних факультетів. Медицина та фармація: освітні дискурси. 2025. № 1. С. 99–108.
5. Пінський Л., Ригова І. Оцінка клінічної безпеки лікарських засобів під час їх призначення жінкам у період лактації: корисність рецензованих баз даних. Медицина та фармація: освітні дискурси. 2025. № 1. С. 109–118.